

FELADAT CÍME: Osztálytermi utasítás

Szint:

Kezdő (érdemes a csoporttal megkezdett munka elején, új tanév kezdéskor átismételni)

Szerző:

Vámos Gabriella

Cél

Azoknak az osztálytermi utasításoknak a megismerése és tudatos alkalmazása, amelyek a munka folyamán rendszerint előkerülnek, pl.: *'Open your books. Listen! Repeat. Stand up.'* stb.

Idő

10-15 perc

Szervezés

Frontális munka. Előny, ha a terem U-alakban van berendezve.

Osztály/csoport

Osztályban, csoportban és egyéni foglalkozáson is használható

Előkészítés

- Gondoljuk át, hogy melyik utasításokat tanítanánk meg, és ezeket nyomtassuk ki nagy betűmérettel. A lap bal vagy jobb oldalán hagyjunk helyet egy rajznak, ami az adott utasítást illusztrálja.
- Rajzoljuk le az utasításokat külön nagyobb lapokra is, amelyeket az egész osztály tisztán láthat.
- Készítsük el ugyanazokat a rajzokat kisebb méretben is (ha nincs időnk/kedvünk újra rajzolni, fénymásoljuk kicsinyítve). Ezeket majd a tanulóknak adjuk, úgyhogy sokszorosítsuk annyi példányban, ahányan vannak.
- A kifejezések írott formáját is készítsük el a tanulói létszámnak megfelelő mennyiségű kisebb méretben.
- A tanulói példányokat (kifejezések+rajzok) tegyük borítékokba.
- Figyeljünk arra, hogy legyen minden a osztályteremben, amit gyakoroltatunk, tehát ha gyakoroltatni akarjuk az 'üljetek le' kifejezést, legyen egy székünk nekünk is, mert a feladat első részében az utánzásban van a hangsúly.
- Vigyünk pár tubus ragasztót is.

Kivitelezés

1. Kérjük meg a tanulókat, hogy utánozzanak minket, és menjünk végig az összes kifejezésen. Például a tanár leül és mondja: *'I sit down'*, ezután a tanulók is leülnek és mondják a mondatot.
2. A tanár kimondja az utasítást, a tanulók végrehajtják, ha látja, hogy nem tudják, mutatja a cselekvést, a tanulók utánozzák és ismétlik a

- kifejezést. Ez addig tart, amíg a tanulók maguktól hajtják végre az utasítást, tanári demonstráció nélkül.
3. A tanulók egymásnak adnak utasításokat, tehát egy tanuló mondja, a többi csinálja.
  4. A tanár felmutatja az utasítás nagy méretben elkészített képét, a diákok kimondják az utasítást.
  5. Végül a képek kerüljenek vissza a táblára.
  6. Miután a tanár úgy érzi, hogy a tanulók csatolni tudják a képekhez a megfelelő utasítást, előveheti az utasítások írásbeli formáját. Kimondja a kifejezést, felmutatja a leírt formát, és felhelyezi a táblára a kép mellé. Ezután mindent levesz a tábláról, majd szétosztja a tanulók között és megkéri őket, hogy tegyék fel vissza a táblára megfelelően párosítva a képeket és az írásbeli formát.
  7. Csoportosan átismétlik a kifejezéseket és a mozdulatokat.
  8. A tanulók megkapják a borítékokat és egyénileg párosítják a képeket a kifejezésekkel. A tanár körbejár és ellenőrzi, ha helyes, a tanulók ragasszák be a képeket és a kifejezéseket a szótárfüzetükbe.

Variáció

- Gyakoroltathatjuk a kifejezéseket *'Simon says'* játék keretében is.
- A diszlexiások holisztikus megismerési stílusa miatt gondolattérkép-szerűen is ragaszthatjuk a kifejezéseket és a képeket, ebben az esetben vigyünk (színes) lapokat az órára.
- Ha az osztályban felmerül a szociális kompetencia hiánya (akár a diszlexia másodtüneteként vagy a hátrányos helyzet tipikus megjelenéseként), tegyük hozzá a *'kérlek/kérem'* (= please) udvariassági formulát az utasításokhoz: *'Sit down, please!'*. Ez a csoport általános szocioökonomiai helyzetétől függetlenül is olyan nevelési lehetőség, amely hosszútávon megragad a tanulóknál, a későbbiekben alkalmazzák és elvárják.
- Olyan csoportok esetében, akik erősebbek a kiejtés terén, megadhatjuk a tanulóknak a lehetőséget arra is, hogy ők találják ki, hogy melyik írásbeli forma mihez tartozik. Ez esetben a kivitelezés 5. pontja módosul: a tanár szétosztja a kifejezéseket és a tanulók felhelyezik azokat a képek mellé.

Speciális diszlexiás problémák és az ezek megoldását segítő ötletek:

Probléma

A diszlexiásoknak gyakran problémája van a sokféle papír kezelésével, összerendezésével.

Lehetséges megoldások:

1. Fontos, hogy a képeket és a rajzokat egy borítékban kapja meg.
2. Kérjük meg a tanulókat, hogy ellenőrizzék, hogy minden lapot kivettek-e a borítékból.

Probléma:

A diszlexiás vagy diszgráfiás tanulónak nehézséget okoz az írás.

Lehetséges megoldások:

1. Ha a kártyákat ragasztjuk a füzetbe, az írás nem vesz el annyi időt, nem kell tartanunk a helyesírási problémáktól és a tanulóknak sem okoz frusztrációt az írás.

Probléma:

A diszlexiás tanulónak nehézséget okoz a szótanulás.

Lehetséges megoldások:

1. A képek helyettesítik az írásbeli formát, ami megkönnyíti a tanulást.
2. A gondolattérkép-szerű elhelyezés is megkönnyíti tanulást.
3. A kifejezések mozgássorokhoz csatolása a kinezetikus oldalról is megerősíti a tanulást, továbbá ha a tanuló meghallja az utasítást a későbbiekben, azonnal előhívja a szükséges mozdulatsort, tehát 'cselekedeteiben is készen áll' a feladatra.

Probléma:

A diszlexiások gyakran nehezen értelmezik a gesztusokat, mozdulatokat félreértenek.

Lehetséges megoldások:

1. A mozgás bevonásával megtanulják a kifejezéssel járó gesztusokat, és a tanárnak is lehetősége van megismerni a tanulók kifejezéshez társított mozgásbeli sajátosságait. Azon túl, hogy tudatosan fejlesztik és kontrollálják a mozdulataikat, ezzel elkerülhetők a félreértések is.

Differenciálás, és ezzel kapcsolatos nehézségek

- Az írás mellőzése miatt a feladat egyéni munka része (borítékos feladat+ragasztás) kellőképpen differenciál, a többi részegység esetében figyeljünk arra, hogy a diszlexiás tanuló mindig tudja követni, hogy melyik mozdulat melyik utasításhoz társul. Akár lassíthatunk is a tempón.
- A második és harmadik részegységben a tanár kérheti azt, hogy a tanulók hunyják be a szemüket és tanári jelzésre nyissák ki. Így kizárhatjuk, hogy a lassabb tanulók gyorsabb társaiktól lessék el a kívánt mozdulatot.
- A negyedik részegységnél, amikor a képről kell felismerni az utasítást és tanulóknak kell kimondani, kérjük meg a diákokat, hogy tanári jelzésre, egyszerre mondják ki. Ezáltal időt adunk arra a lassabb tanulóknak, hogy kikeressék a megfelelő kifejezést a repertoárjukból (ezt izgalmassá teheti egy homokóra vagy egy stopper, mivel célt ad a várakozásnak).
- Ha a nagyobb méretű képekből és kifejezésekből több van, mint amennyi tanuló, adhatunk kevesebbet a diszlexiás tanulónak.